

PARTICULARITĂȚI PRIVIND DEZVOLTAREA POSIBILITĂȚILOR DE LUPTĂ ALE STRUCTURILOR MILITARE (CAPABILITĂȚILOR MILITARE) PARTICIPANTE LA OPERAȚII MULTINAȚIONALE

ASPECTS OF DEVELOPMENT OF COMBAT POSSIBILITIES INVOLVING MILITARY STRUCTURES (MILITARY CAPABILITIES) IN MULTINATIONAL OPERATIONS

Col. Constantin Th. ANDREI*

Conflictele militare desfășurate în ultimele două decenii au impus comunității internaționale o abordare multinațională a soluționării acestora. Structurile militare, participante la recente campanii militare au trebuit să-și adapteze permanent posibilitățile de luptă unui mediu de operațional deosebit de complex și volatil, în care acționează o multitudine de actori statali și nonstatali, iar combaterea riscurilor și amenințărilor asimetrice reprezintă continue provocări pentru comandanți în alegerea soluțiilor optime pentru îndeplinirea misiunii.

The international community imposed a multinational approach to solving military conflicts conducted in the last two decades. Military structures involved in recent military campaigns have had to constantly adapt the possibilities for fighting a highly complex and volatile environment of operating in which a variety of state and non-state actors can be found and the control of risks and asymmetric threats is thus continuing to challenge commanders in choosing the best solution for the assignment.

Cuvinte-cheie: conflict militar; operații multinaționale; posibilități de luptă; capacități militare.

Keywords: military conflict; multinational operations; possibilities of fighting; military capabilities.

Statutul României de țară membră a Alianței Nord-Atlantice și a Uniunii Europene implică abordarea politicii de apărare națională ca parte inseparabilă a politicii de apărare colectivă a NATO și a politicii de securitate și apărare comună a UE. În concordanță cu acesta, Armata României trebuie să fie în măsură să pregătească, să desfășoare și să susțină participarea unor structuri militare la operații multinaționale, în scopul soluționării situațiilor de criză care afectează interesele naționale și ale comunității internaționale.

În opinia mea, participarea la „misiuni și operații în afara teritoriului statului român”¹, de

apărare colectivă, în contextul „NATO sau de asigurare a securității statelor membre ale UE”, de răspuns la crize, de pace sau de asistență umanitară, desfășurate sub mandatul ONU sau al OSCE, sub conducerea NATO sau a UE, precum și în cadrul unor coaliții impune dezvoltarea permanentă a *posibilităților de luptă* ale structurilor militare/capacităților militare.

Pentru păstrarea rigorii acestui articol, voi încerca, într-un mod foarte succint, să definesc sintagmele *posibilitate de luptă* și *capacitate militară*.

Conform *Marelui dicționar de neologisme*, termenul de *posibilitate* are următoarele semnificații: *modalitate de realizare a ceva, calități de care dispune cineva*². Prin analogie cu definițiile menționate, se poate defini sintagma

**Batalionul Nave Trecere Fluviale, Brăila*
e-mail: *cnstntnandrei@yahoo.com*

posibilitățile de luptă ale structurilor militare, ca fiind „calitățile și abilitățile posedate de o structură militară în vederea îndeplinirii misiunii pentru care a fost proiectată”. Totodată, prin „abilitatea sau capacitatea, unei structuri militare, de a realiza un set de sarcini destinate pentru a produce un efect”³, în NATO este definită *capabilitatea militară*.

Analiza comparativă a celor două definiții, *posibilitățile de luptă* unei structuri militare și *capabilitatea militară*, ne indică o anumită similitudine. Pentru o mai bună înțelegere a terminologiei folosite, în continuare, voi utiliza termenul de *capabilitate militară*.

Pentru a fi în măsură să răspundă provocărilor și dificultăților curente și viitoare ale mediului de securitate în continuă schimbare, capabilitățile Armatei României trebuie să fie integrate în procesul de planificare a apărării atât pe dimensiunea apărării colective, cât și pe cea națională, în funcție de tipurile de misiuni fie că este vorba despre operații de mare intensitate (apărarea colectivă, operații de contraterorism și neproliferare, impunerea păcii, operații de extracție), de operații de mică intensitate (apărare CBRN și managementul consecințelor, menținerea păcii, prevenirea conflictelor, impunerea sancțiunilor și embargourilor) sau de operații de ajutor umanitar și sprijin în caz de dezastre.

Planificarea întrebuirii forțelor în operații multinaționale se execută potrivit cerințelor procesului aliat de generare a forțelor care este descris în directivele organizațiilor sub egida cărora urmează să desfășoare operațiile. Aceste forțe trebuie să asigure interoperabilitatea în domeniul comenzii, controlului, comunicațiilor, informaticii și protecției informațiilor, corelarea lor cu tipurile de misiuni care urmează să fie îndeplinite, autosusținerea în teatrul de operații⁴.

Procesul de realizare și de dezvoltare a capabilităților militare ale Armatei României are un caracter sistemic, interdisciplinar și se derulează pe termen mediu și lung „în scopul utilizării eficiente a resurselor disponibile pentru constituirea unor pachete de forțe capabile să asigure îndeplinirea tuturor misiunilor specifice instituției militare, conform nivelului de ambiție asumat, pe teritoriul acțional, în zona de responsabilitate a Alianței sau în afara acesteia, precum și în zonele de interes ale NATO și UE”⁵.

Dezvoltarea capabilităților militare, văzută ca un proces sistemic, se derulează în strânsă concordanță

cu *nivelul (militar) de ambiție național*, are drept scop constituirea unui pachet de forțe (dependentă față de continuitatea procentului de alocare bugetară la nivel național) eficace, care să fie întrebuit în misiunile de combatere a amenințărilor la adresa securității naționale și pentru apărarea intereselor vitale ale statului, care să poată fi folosit în cadrul apărării colective și pentru respectarea celorlalte angajamente militare asumate la nivel intențional. Acest scop trebuie atins indiferent de modul în care se desfășoară proiectarea și punerea în practică a pachetului de forțe, adică indiferent de modalitatea sau de combinațiile unor metode diverse de realizarea a capabilităților militare.

Structura de forțe a unei armate moderne, capabile să răspundă provocărilor și dificultăților curente și viitoare ale unui mediu de securitate în continuă schimbare, cu actori care nu respectă regulile războiului clasic, trebuie să vină în întâmpinarea următoarelor cerințe:

a) creșterea nivelului de adaptabilitate pentru a putea executa dislocarea pentru misiuni care să răspundă unor situații neprevăzute. Astfel de situații pot însemna modificări ale mediului de securitate, operații cu o creștere semnificativă a aspectelor multinaționale și multiagenție, impactul noilor tehnologii și natura evolutivă a tipurilor de conflict;

b) crearea unor funcțiuni noi privind organizarea și modul de operare care să permită utilizarea ultimelor evoluții ale superiorității informaționale și digitizării, ducând la îmbunătățirea cunoașterii mediului în care se desfășoară operațiile și creșterea vitezei de acțiune/reacție, tinzând către obținerea unui efect maxim pentru a paletă largă de misiuni și în condițiile unui cost minim;

c) implementarea unei structuri capabilă de reorganizare facilă în funcție de misiune și cu grade ridicate de modularitate pe timp de pace, cu roluri multiple pentru capabilitățile de bază și cu nivele corespunzătoare ale stării de operativitate;

d) forțe modulare gata de misiune, rapid dislocabile, cu întrebuitare și sustenabilitate adaptabile, capabile să acționeze în operații care nu au o structură predictibilă;

e) reevaluarea funcțiunilor la toate nivelurile ca urmare a necesității crescânde pentru structurile de bază ale organizațiilor militare de a îndeplini, în mod întrunit și multinațional, misiuni care erau până acum rezervate nivelurilor superioare;

f) mărirea numărului forțelor dislocabile capabile să desfășoare, concomitent și în mod susținut, misiuni de luptă, de menținere a păcii și umanitare în cadrul aceluiași spațiu de angajare și fără delimitări vizibile/identificabile între aceste tipuri de misiuni.

Abordarea cuprinzătoare a operațiilor militare multinaționale, pentru gestionarea situațiilor de criză permite și încurajează identificarea de soluții alternative inovative concentrate atât pe dezvoltarea a ceea ce există, cât și dezvoltarea unor capacități noi impuse de mediul de securitate internațional. În esență, aceasta constă în implicarea acelor structuri pentru soluționarea sub toate aspectele, militare și civile a conflictului. Această abordare reflectă viziunea Alianței Nord-Atlantice de integrare a tuturor instrumentelor și actorilor relevanți, în vederea gestionării unei crize, cunoscând faptul că, în cele mai multe cazuri, scopul politic final nu poate fi îndeplinit exclusiv prin mijloace militare.

Privită din perspectiva procesului dezvoltării capacităților, în general, și a celor militare în special, abordarea cuprinzătoare include modernizarea tehnicii și echipamentelor, pregătirea forțelor și utilizarea rezultatelor cercetării științifice care să le permită îndeplinirea întregului spectru al misiunilor asumate.

În altă ordine de idei, dacă ne referim la domeniile principale de dezvoltare a capacităților, abordarea cuprinzătoare cuprinde: *comandă și control, asigurarea informațiilor și cercetarea, mobilitatea, angajarea eficace, sprijin și susținere logistică, supraviețuire și protecție, influențarea percepției, atitudinilor și comportamentului, asistență pentru reconstrucție postconflict*. Totodată, prin posibila modificare a caracteristicilor viitoarelor conflicte armate, domeniile de dezvoltare a capacităților vor fi influențate de: natura potențialilor adversari (asimetrice), mediul de desfășurare a conflictelor și dezvoltările tehnologice.

Comanda-control. Capacitățile de comandă-control asigură o premisă esențială pentru dobândirea supremației informaționale, a superiorității decizionale, făcând posibilă o angajare eficace a adversarului.

Arhitectura de comandă-control trebuie să permită realizarea unui flux informațional-decisional eficient în măsură să asigure timpul necesar pentru reacție în contextul noii fizionomii a crizei și a războiului. În acest sens, sistemul militar

de comandă-control cuprinde următoarele:

- structurile de comandă-control care sunt reprezentate de centre și comandamente de nivel strategic, operativ și tactic;

- lanțul de comandă militară care în baza căruia se exercită comanda-controlul trebuie să asigure realizarea principiului unității de comandă, planificarea centralizată și execuția descentralizată, unitatea acțiunilor militare și reducerea timpului necesar luării deciziei;

- sistemul de sprijin cuprinde: subsistemul de informații militare, subsistemul de comunicații și informatic, subsistemul de sprijin logistic, punctele de comandă și proceduri, astfel:

- subsistemul de informații militare cuprinde ansamblul de elemente interrelaționate, forțe, mijloace, acțiuni și măsuri, conceput într-o idee unitară, în scopul asigurării cu informații oportune și eficiente, a conducerii politice, politico-militare și militare la toate nivelurile ierarhice, în vederea evitării surprinderii și asigurării desfășurării proceselor decizionale și activităților circumscrise domeniilor securității naționale și aliate, pe timp de pace, în situații de criză și la război;

- subsistemul de comunicații și informatic cuprinde ansamblul de echipamente integrate, metode, proceduri, software și personal specializat, organizat pentru asigurarea schimbului informațional, prelucrării și securității datelor și informațiilor la toate nivelurile de comandă-control, și interconectarea acestuia cu alte sisteme de comunicații și informatică;

- subsistemul logistic integrat cuprinde structuri de conducere și de execuție organizate pe niveluri ierarhice, potrivit lanțului de comandă-control stabilit la pace, în situații de criză și la război, dimensionate și adaptate permanent la misiunile forțelor pentru care asigură sprijinul specific, precum și relațiile funcționale stabilite între aceste structuri;

- punctele de comandă reprezintă elementele de suport, fixe sau mobile, organizate, amenajate și utilizate, astfel încât să permită dispunerea personalului și mijloacelor la dispoziția comandantului într-un singur loc, sub o comandă unică, din care acesta să exercite actul de comandă-control asupra structurilor de forțe.

Asigurarea superiorității informaționale. Cunoașterea și evaluarea/estimarea cât mai corectă a situației, îndeosebi în zonele cu potențial de criză,

contribuie la adoptarea deciziilor eficiente de către factorii responsabili. Aceste elemente sunt esențiale atât în perioada inițială de identificare a crizelor, cât și pe parcursul procesului de planificare, pregătire și desfășurare a operațiilor.

Capabilitățile de informații trebuie să fie în măsură să colecteze și să stocheze datele, să le analizeze, prelucreze și disemineze în sistem potrivit situației și cerințelor misiunii, în cadrul rețelelor de ISR (Intelligence Surveillance and Reconnaissance). Prin aceasta se va asigura transmiterea de avertismente asupra amenințărilor iminente pentru forțele desfășurate în misiuni, furnizarea datelor de precizie pentru procesul de angajare eficace al obiectivelor adversarului (targeting) și derularea operațiilor bazate pe capabilități facilitate de rețea.

Manevra. Capabilitatea de manevră este esențială pentru starea de operativitate a forțelor. În acest context, transportul strategic reprezintă unul dintre elementele de maximă importanță ale desfășurării, augmentării și susținerii forțelor desfășurate în teatrele de operații. O atenție sporită se va acorda disponibilității mijloacelor de transport aerian, terestru și navale, fie prin dezvoltarea unor capabilități proprii, fie prin recurs la mijloacele asigurate prin aranjamentele realizate în cadrul NATO și/sau UE.

La nivel operațional, manevra presupune abilitatea de a face față unor situații des schimbătoare, în locații și în puncte de efort maxim pe durata operațiilor terestre, aeriene și navale, la distanțe îndepărtate de teritoriul național. Aceasta include (la nevoie) desfășurarea în zone cu un nivel de amenințare ridicat și în regiuni cu o infrastructură slab amenajată.

La nivel tactic, manevra este asigurată de mobilitatea forțelor și mijloacelor angajate (esențială pe timpul desfășurării operațiilor), concomitent cu realizarea unui nivel sporit de protecție.

Totuși, capabilitatea de manevră trebuie analizată în contextul interdependenței între dezvoltarea diferitelor tipuri de echipamente și tehnologii, concepte și doctrine, instruire și educație, personal, structură etc. și domeniile de întrebuintare, având în vedere următoarele tendințe:

a) lărgirea spectrului misiunilor pe care forțele trebuie să fie capabile să le acopere;

b) constituirea unui pachet de forțe flexibil și modular, autosustenabil și capabil să opereze atât în structuri tradiționale, cât și în formațiuni mici, autonome;

c) mobilitatea este elementul central în realizarea unei manevre eficiente pentru obținerea efectului dorit unde și când este nevoie;

d) desfășurarea operațiilor în zone urbane sau în mediu extrem.

Angajarea eficace. Presupune capacitatea de a identifica, a localiza și a angaja eficient țintele terestre, aeriene, sau navale într-un mediu informațional complex. Interacțiunea coordonată dintre forțe și mijloace reprezintă o premisă pentru asigurarea unei capabilități eficace de angajare. În anumite situații, demonstrarea existenței unei forțe credibile este suficientă pentru asigurarea îndeplinirii obiectivelor politice și militare dorite.

În principal, angajarea eficace se bazează pe asigurarea unor echipamente de luptă performante precum: mijloace blindate și neblindate de luptă, elicoptere de atac, avioane multirol, apărare aeriană, sisteme de supraveghere electronică etc.

Sprijin. Capabilitățile de sprijin sunt destinate să asigure nivelul de operativitate al forțelor pentru îndeplinirea întregului spectru de misiuni. Acestea se asigură prin măsuri care vizează o gestiune eficientă a aspectelor de personal, instruire, starea moralului forțelor, recreerea personalului, sprijin medical și logistic. Un rol important se acordă complexului de măsuri care conduc la un standard ridicat de instruire al personalului, orientat spre misiunile pe care le vor îndeplini, și pe un sprijin adecvat al acestora.

Supraviețuire și protecție. Protecția forțelor este obligatorie și prioritară, fiind fundamentală pentru succesul misiunilor. Forțele trebuie să fie în măsură să se protejeze atât împotriva amenințărilor convenționale, cât și neconvenționale. În acest sens, superioritatea informațională, instruirea, echipamentele de protecție potrivite nivelului de amenințare și mobilitatea sunt decisive pentru asigurarea unei protecții adecvate a forței.

În principal, acest domeniu vizează dezvoltarea mijloacelor: individuale și colective de protecție, de identificare amic-inamic, de protecție împotriva dispozitivelor explozive improvizate, de contracarare a minelor maritime etc.

Influențarea percepției, atitudinilor și comportamentului. Specificul actual al conflictualității aduc în prim-plan acțiunile de influențare a percepției, atitudinilor și comportamentului adversarului, autorităților și populației din zona de desfășurare a operațiilor, incluse în conceptul operațiilor

informaționale. Aceste capacități aparțin unor structuri specializate, care le îndreaptă împotriva unor ținte determinate utilizând informația ca armă, pe baza unor principii, norme, reguli, strategii și metodologii deliberate, în cadrul unor misiuni care urmăresc cunoașterea, influențarea, dominarea și controlul atitudinilor, comportamentelor, voinței și deciziilor adversarului și a altor entități țintă din rândul autorităților și al populației.

Influențarea atitudinilor și comportamentelor are ca fundamente psihosociologice interacțiunea umană, capacitatea de a influența pe ceilalți, cunoașterea traseelor ce trebuie parcurse de la atitudine la comportament, folosind modalități de persuasiune eficiente în procesul de comunicare. În cadrul operațiilor postconflict, în care mediul social prezintă o tipologie specifică a relațiilor sociale, procesul de comunicare capătă un rol deosebit de important în influențarea atitudinilor și comportamentelor și îl transformă într-o armă extrem de utilă, ce poate înlocui armele careucid.

Folosite în cadrul operațiilor multinaționale, capacitățile de influențare completează celelalte capacități cu acțiuni și măsuri care vizează psihicul adversarului, slăbindu-i acestuia voința combativă sau alterându-i capacitatea de înțelegere a situațiilor create, iar în acest mod sporesc efectele acțiunii forțelor proprii asupra adversarului. De asemenea, acestea au un rol multiplicator al forței utilizând informația pentru a influența, a degrada sau a distruge capacitățile de comandă și control ale adversarului, concomitent cu protejarea celor proprii.

Utilizate ca mijloc de influențare a percepțiilor, atitudinilor și comportamentelor, capacitățile ce se adresează psihicului aparțin deopotrivă structurilor de intelligence și structurilor de operații informaționale care folosesc ca mijloc de influențare vectori purtători de mesaje specifice.

Obținerea efectelor sinergice de influențare a entităților țintă, stabilite în cadrul concepției și planului operațiilor informaționale, necesită o bună corelare și o coordonare a capacităților și a acțiunilor specifice acestor operații cu acțiunile structurilor de informații și cu activitățile de informare și relații publice, toate emițând mesaje de influențare, în general către aceleași entități țintă.

Asistență pentru reconstrucția postconflict. Necesitatea reconstrucției zonelor afectate de război este o consecință a amplificării dialogului politic, cooperării și parteneriatului în cadrul organismelor internaționale și regionale, precum și

a recunoașterii importanței legilor internaționale de drept umanitar, reconstrucția având loc, de regulă, după încheierea ostilităților și retragerea majorității forțelor combatante din zona de conflict, rămânând doar acele forțe care să asigure protecția și să descurajeze reescaladarea ostilităților.

Experiența ultimelor conflicte a scos în evidență faptul că folosirea capacităților utilizate în operațiile de tip combat la operațiile de stabilizare și de reconstrucție necesită redimensionări astfel încât să fie în măsură să desfășoare sarcinile specifice acestor tipuri de operații. Ca urmare, se poate afirma că armatele dețin capacități insuficiente pentru executarea misiunilor de stabilizare și reconstrucție, ceea ce impune implicarea mai accentuată a celorlalte elemente ale puterii naționale pentru dezvoltarea din timp a capacităților civile care să poată participa la aceste tipuri de acțiuni/operații, în timp ce conducerea militară trebuie să recalibreze forțele pentru asigurarea și ducerea unor acțiuni/ operații pe timpul perioadei postconflict.

Crearea unor capacități civile de reconstrucție postconflict presupune un efort deosebit din partea ministerelor/departamentelor atât în zona de dezvoltare tehnologică, cât și în realizarea de planuri multianuale care să contribuie la implementarea și operaționalizarea acestora. Materializarea acestor capacități s-a realizat în Afganistan, începând cu anul 2003, în așa-numitele *echipe provinciale de reconstrucție*. O echipă de reconstrucție provincială are o compunere interministerială configurată la specificul local în domeniul securității și dezvoltării socio-economice, în vederea asigurării condițiilor necesare funcționării autorităților locale și desfășurării procesului de reconstrucție.

Concluzii

Dezvoltarea *posibilităților de luptă specifice structurilor militare/capacităților militare* destinate să participe la operații întrunit multinaționale trebuie să reprezinte o preocupare permanentă, care să aibă la bază principiul asumării responsabilităților și angajamentelor pentru a asigura îmbunătățirea atât a capacității de apărare colectivă, cât și a managementului operațiilor de răspuns la crize, cu integrarea în faza de stabilizare și de reconstrucție. În acest sens, eficientizarea procesului de planificare a apărării bazat pe dezvoltarea de capacități, în scopul asigurării coerenței și eficienței disciplinelor de planificare a

apărării și adaptării acestora la evoluția procesului de planificare NATO reprezintă o prioritate pentru Armata României.

În cadrul procesului de planificare pe capabilități va trebui să se țină cont de oportunitățile de dezvoltare a capabilităților de nișă, în corelare cu problemele ce decurg din această abordare (înzestrarea, echiparea, selecția/rezervă de personal în condițiile lipsei specialiștilor dedicați deservirii, programele speciale de pregătire etc.). Aceste capabilități se pot dezvolta în condițiile în care, deși rămân importante consumatoare de resurse materiale și umane, finanțarea lor nu presupune utilizarea unor fonduri la nivelul derulării programelor majore.

Proiectarea forțelor pentru a participa la operații întrunite multinaționale implică un proces de adaptare continuă a capabilităților militare la provocările și amenințările specifice mediului internațional de securitate, în care un număr limitat din forțe vor fi dezvoltate pentru a executa misiuni specifice, iar majoritatea vor fi organizate, echipate, configurate și antrenate pentru a participa la întreaga gamă de misiuni încredințate. În acest sens, este necesară îmbunătățirea procesului de dezvoltare a capabilităților (monitorizarea acelor capabilități proiectate să răspundă misiunilor stabilite), precum și a procesului de implementare a capabilităților pentru creșterea eficienței acestora.

În procesul de dezvoltare a capabilităților de răspuns la criză, o atenție deosebită trebuie acordată identificării și monitorizării existenței capabilităților civile, a nevoilor de dezvoltare și stabilirea disponibilității acestora pentru a fi utilizate în operații militare.

Dezvoltarea capabilităților militare naționale trebuie să se bazeze pe o evaluare corectă cantitativă și calitativă din punct de vedere al cerințelor, care va avea un impact direct asupra creării pachetului de forțe al NATO și UE. Consider că asigurarea capabilităților pentru teatrele de operații trebuie să reprezinte o prioritate în procesul de dezvoltare a capabilităților, iar NATO VJTF (NATO Very High Readiness Joint Task Force-Forța NATO cu un Grad Înalt de Pregătire) reprezintă, la nivel național, *motorul* transformării Armatei României.

Propuneri

În vederea formării și dezvoltării unor capabilități militare credibile, la nivelul Armatei României, propun:

- identificarea necesarului de capabilități pentru Armata României astfel încât să se asigure îndeplinirea misiunilor de bază, stabilite prin legislația în vigoare și îndeplinirea angajamentelor asumate pe plan internațional;

- inventarierea structurilor, echipamentelor, doctrinelor etc., existente la nivelul Armatei României și care pot fi utilizate în procesul de dezvoltare a capabilităților necesare;

- stabilirea deficitelor de capabilități existente la nivelul Armatei României și prioritizarea termenelor de realizare a acestora în funcție de resursa prognozată a fi disponibilă pe termen mediu și lung;

- elaborarea unei Concepții de dezvoltare a capabilităților militare în Armata României, document prin care să se aprobe reperatele de bază ale procesului menționat, vezi *Anexa*;

- elaborarea unui plan coerent de realizare a capabilităților militare în concordanță cu nevoile identificate la nivel național și angajamentele asumate pe plan internațional.

Anexă

MODEL DE PROCES PRIVIND DEZVOLTAREA CAPABILITĂȚILOR LA NIVELUL ARMATEI ROMÂNIEI

Etapa 1 – Identificarea necesarului de capabilități

- stabilirea nivelului de ambiție militar național ținând cont de misiunile Armatei României și de angajamentele asumate față de NATO și UE;

- identificarea necesarului de capabilități, pe baza misiunilor și cerințelor specifice pe care Armata României le poate îndeplini;

- inventarierea capabilităților existente, posibilitățile acestora de a îndeplini cerințele angajamentelor asumate, posibilitățile și nevoile de dezvoltare/modernizare, precum și resursele necesare pentru derularea acestor activități;

- stabilirea „deficitelor” de capabilități, prin compararea cerințelor de capabilități, formulate pentru atingerea nivelului de ambiție, cu capabilitățile inventariate.

Etapa 2 – Prioritizarea cerințelor de capabilități

Insuficiența alocărilor bugetare, destinate apărării, implică desfășurarea unei activități de prioritarizare, care se finalizează prin realizarea listei

de capabilități critice ce pot asigura îndeplinirea misiunilor actuale și viitoare ale Armatei României.

Criteriile utilizate pentru prioritizarea cerințelor de capabilități trebuie să aibă în vedere următoarele:

- capabilitățile destinate misiunii de apărare naționale au prioritatea cea mai mare;
- capabilitățile ce vor fi puse la dispoziția NATO/UE, pentru apărarea colectivă și gestionarea crizelor, trebuie să fie generate din cadrul capabilităților destinate apărării naționale;
- resursele necesare și perspectiva alocațiilor bugetare;
- volumul în care se vor realiza capabilitățile nominalizate (în funcție de angajamentele asumate față de NATO);
- transparența în repartizarea resurselor și cunoașterea perspectivei unor programe de achiziții.

Etapa 3 – Identificarea soluțiilor posibile de dezvoltare

- identificarea soluțiilor posibile de dezvoltare a capabilităților pe plan național sau prin cooperare pe plan internațional;
- identificarea soluțiilor de dezvoltare oferite de cercetare și tehnologie, folosind procesul de elaborare, dezvoltare-validare și/sau implementare a conceptelor de transformare;
- soluțiile vor fi dezvoltate pentru a permite o revizuire ulterioară, stabilind, prin procesul de planificare a apărării priorități pentru necesarul de capabilități și modalitățile de gestionare care să faciliteze o viziune strategică asupra procesului de dezvoltare a capabilităților, de planificare și sprijin.

Etapa 4 – Dezvoltarea capabilităților în domeniile de manifestare specifice

Dezvoltarea capabilităților trebuie să urmărească realizarea unei concordanțe între structuri, procesul de planificare, alocarea resurselor și procedurile de operare corespunzătoare desfășurării acestei activități și stabilește autoritatea pentru inițiativele legate de capabilități, inclusiv coerența conceptelor și stimularea inovației. Acestea trebuie să asigure:

- una sau mai multe necesități operaționale;
- dezvoltarea și dotarea tehnologică;
- cerințele acțiunii militare;
- punerea în practică a lecțiilor învățate sau a ideilor rezultate în urma derulării unor programe de experimentare.

În scopul verificării viabilității, pentru micșorarea riscurilor asociate achizițiilor viitoare și pentru dezvoltarea unor capabilități operaționale eficiente este necesar să se realizeze validarea acestora: pe timpul procesului de instruire, pe timpul desfășurării exercițiilor întrunite, inter-instituționale naționale sau multinaționale, cu/fără asigurarea sprijinului logistic real, prin evenimente de sine stătătoare, precum jocuri de război, ateliere de lucru, seminarii și testări de tehnică, prin participarea la programele comune de experimentare NATO, UE și multinaționale precum și cele realizate în parteneriat public privat, prin procesul de operaționalizare, prin activități specifice de evaluare a stării de operativitate, pe timpul menținerii și dezvoltării capacităților operaționale.

Etapa 5 – Implementarea capabilităților

Implementarea capabilităților este activitatea desfășurată de către structurile responsabile din cadrul Armatei României, pentru transpunerea în practică a soluțiilor validate în urma analizei și/sau experimentării și cuprinde:

- transpunerea în doctrine, manuale, regulamente, instrucțiuni și alte documente, care fundamentează dezvoltarea capabilităților militare;
- dezvoltarea unor prototipuri operaționale structurale sau tehnice care asigură eficientizarea capacităților existente sau dezvoltarea de noi capabilități;
- includerea acestora în programele de dezvoltare a capabilităților și în procesele de pregătire;
- achiziționarea/modernizarea de echipamente;
- dezvoltarea elementelor de infrastructură necesare.

Etapa 6 – Evaluarea

Evaluarea capabilităților implică modalitățile de integrare a acestora în medii operaționale reale sau simulate în scopul de a asigura obținerea, prin mijloacele tradiționale (cercetarea operațională, analiza întrunită sau lecțiile învățate) îndeplinirii cerințelor pentru care au fost proiectate. Pentru aceasta se are în vedere îndeplinirea următoarelor criterii de evaluare:

- să corespundă standardelor curente ale forțelor;
- să fie disponibile pentru inspecție în conformitate cu categoria de pregătire a unității;

- să răspundă cerințelor și misiunilor pentru care au fost proiectate.

NOTE:

1 *Legea nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român*, art. 1 și 2.

2 Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, Editura Saeculum, București, 2000.

3 *ACT's 2007 study, The Characteristics of Expeditionary Forces*.

4 *Strategia de întrebuințare a forțelor Armatei României la misiuni în afara teritoriului statului român*, București, 2007, p. 9.

5 Ministerul Apărării Naționale, *Carta Albă a Apărării*, București, 2013, p. 30.

Carta Albă a Apărării, Ministerul Apărării Naționale, București, 2013.

Doctrina Armatei României, București, 2012.

Doctrina pentru operații întrunite a Armatei României, București, 2014.

Legea nr. 121/2011, privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român.

Marcu Florin, *Marele dicționar de neologisme*, Editura Saeculum, București, 2000.

Strategia de întrebuințare a forțelor Armatei României la misiuni în afara teritoriului statului român, București, 2007.

Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019, O Românie puternică în Europa și în lume, București, 2015.

BIBLIOGRAFIE

ACT's 2007 study, The Characteristics of Expeditionary Forces.